

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในห้องสมุด ทั้งนี้เพราะการนำเทคโนโลยีมาใช้ ได้ช่วยแก้ปัญหาการดำเนินการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศได้ ถูกต้อง และรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานห้องสมุดในประเทศไทย มีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2511 โดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษานานาชาติ ได้เริ่มโครงการทดลองใช้คอมพิวเตอร์กับงานควบคุมรายชื่อวารสาร งานจัดหาและการเงินของห้องสมุด งานดังกล่าวใช้คอมพิวเตอร์ IBM 1130 ประมวลผลในระบบออฟไลน์ หลังจากนั้นห้องสมุดและศูนย์เอกสารภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียก็ได้พัฒนาระบบงานห้องสมุด โดยใช้คอมพิวเตอร์ต่อเนื่องตลอดมา ในขณะเดียวกันห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะและศูนย์เอกสารหลายแห่ง ก็ได้พัฒนาโครงการใช้คอมพิวเตอร์กับงานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น (นงลักษณ์ ไม้หนายกิจ, 2528 : 16) ในการสำรวจสถานภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประเภทต่างๆในประเทศไทย 40 แห่งพบว่า ห้องสมุดต่างๆ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ทั้งงานเทคนิค งานบริการ งานบริหารและสำนักงาน และใช้ในการร่วมมือระหว่างห้องสมุด ขนาดของคอมพิวเตอร์ที่ใช้นั้นมีทั้งไมโครคอมพิวเตอร์ มินิคอมพิวเตอร์ และเมนเฟรม และซอฟต์แวร์สำหรับงานห้องสมุดที่ใช้กันมากที่สุด คือ Mini-micro CDS/ISIS และยังพบว่า การนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานห้องสมุดในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้รับการพัฒนาไปอย่างก้าวหน้ามากกว่าห้องสมุดประเภทอื่นๆ (Nonglak Minaikit, 1989)

อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องสมุดในประเทศไทย ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะ ขาดงบประมาณในการจัดหาซอฟต์แวร์ที่เหมาะสม และสามารถเข้ากับภาษาไทยได้ ขาดเงินทุนสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีสมรรถนะสูง รวมทั้งเงินที่จะใช้ในการดำเนินงานและโครงการในอนาคต และปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์ เช่น นักวิเคราะห์ระบบ และโปรแกรมเมอร์ (Nonglak Minaikit, 1989) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการศึกษาสภาพปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งจัดทำโดย คณะอนุกรรมการพิจารณาการใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า นอกจากปัญหาทางการเงินแล้ว ยังมีปัญหาทางด้านบุคลากร คือ บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานทางคอมพิวเตอร์ปัจจุบัน ยังไม่มีความสามารถที่จะเป็นโปรแกรมเมอร์ และยังไม่มีการฝึกอบรมที่มีความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์ (อุทัย ทูติยะโรทธิ, 2532 :1)

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์ของห้องสมุดในประเทศไทย โดย กรรณิการ์ จันทรินวล (2529) และงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดย จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์ และประภาวดี สืบสนธิ์ (2533) ยังมีผลการวิจัยตรงกันว่า ห้องสมุดที่นำเทคโนโลยีมาใช้ประสบปัญหาสำคัญในเรื่อง บุคลากรทางด้านเทคโนโลยีไม่เพียงพอและขาดบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์โดยตรง ส่วนวิทยานิพนธ์เรื่อง ทักษะคติของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ของศรีอร เจนประภาพงศ์ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง อุปสรรคที่เกิดขึ้น เมื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ พบว่า นอกจากงบประมาณ ซึ่งเป็นอุปสรรคอันดับที่ 1 แล้ว ยังมีปัญหาด้านบุคลากรอยู่ 2 ประเด็นคือ บรรณารักษ์ไม่มีความรู้ทางด้านเทคนิค และบุคลากรไม่เพียงพอ เป็นอุปสรรคอันดับที่ 4 และ 5 ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลากรทางด้านนี้มากยิ่งขึ้น อันจะทำให้ห้องสมุดสามารถบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

สุนทร แก้วลาย (2532 :6) ให้ความเห็นว่า หากต้องการให้การนำเทคโนโลยีมาใช้ ประสบความสำเร็จตามที่วางไว้ จำเป็นจะต้องมีบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาร่วมทำงานตั้งแต่ต้น และเข้ามาทำงานเต็มเวลา จากการวิจัยของ จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์และประภาวดี สืบสนธิ์ (2533) เรื่อง การพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่า แม้ว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างกว้างขวางแต่ก็ยังขาดเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ระบบและโปรแกรมเมอร์ มีเพียงเจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูลเท่านั้น เพราะฉะนั้น ในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อการปฏิบัติงาน จึงยังต้องประสานงานกับสำนักบริการคอมพิวเตอร์หรือศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย ส่วนการดูแลและปฏิบัติงานด้านฐานข้อมูลของห้องสมุดนั้นใช้บุคลากรซึ่งจบการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์เป็นหลัก เพราะไม่มีบุคลากรที่มีวุฒิคอมพิวเตอร์โดยตรงเข้ามาทำงานประจำ แม้ว่าในมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529 จะกำหนดจำนวนผู้ปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์ไว้ว่า ควรมีเจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ 1 คน และพนักงานเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 คนก็ตามแต่ในทางปฏิบัติแล้ว ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า สำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย 8 แห่ง มีแนวทางในการปรับปรุงบุคลากรให้มีความรู้คอมพิวเตอร์โดยให้ไปอบรม ดูงาน ศึกษาต่อ และอีก 7 แห่ง จะเปิดรับบุคลากรใหม่ตามวุฒิและความสามารถที่ต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีวุฒิทางด้านคอมพิวเตอร์โดยตรง ตั้งแต่ระดับปริญญาโทลงมา จนถึงระดับต่ำกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้ ผลการวิจัยของรุ่งทิพย์ จงถาวรวิทยา (2533) เรื่อง ปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกบรรณารักษ์ของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของความรู้และประสบการณ์ทางด้านคอมพิวเตอร์ โดยพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาคือความรู้เพิ่มเติมของผู้สมัครงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ที่เป็นที่ต้องการของผู้บริหารมากที่สุด คือ ด้านสารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในห้องสมุด รวมทั้งความสามารถพิเศษของผู้สมัครงาน ที่ผู้บริหารต้องการมากที่สุด คือ ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญทางด้าน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการที่ห้องสมุดได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการ พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะและวิธีการทำงานที่ต่าง ไปจากเดิม และทำให้ความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีระดับสูงตาม ไปด้วย

ในประเทศไทย ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการวางแผนและ พัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2536) ได้สำรวจจำนวนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวน ทั้งหมด 22,450 คน ในจำนวนนี้อยู่ในภาคเอกชนร้อยละ 75 ที่เหลือเป็นบุคลากรใน ภาครัฐซึ่งรวมหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ยังพบว่า หน่วยงานในภาครัฐและ เอกชนรวมทั้งสถาบันการศึกษา มีตำแหน่งงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศว่างประมาณ ร้อยละ 10 ของบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งหมด และได้พยากรณ์ว่า จากปัจจุบัน (พ.ศ. 2536) จนถึงพ.ศ. 2549 จะเกิดความขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสาร สนเทศทั้งในระดับปริญญา (ตรี โท และเอก) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส. และปวท.) ในปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อาจเป็นด้วยสาเหตุดังกล่าว งานวิจัยเรื่อง ความต้องการกำลังคนทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของธุรกิจงานเขตกรุงเทพมหานคร โดย อุดมศักดิ์ โรจน์วิบูลย์ชัย (2525) จึงพบว่า ปัจจุบัน ผู้ปฏิบัติงานทางด้านคอมพิวเตอร์ โดยส่วนใหญ่ ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์โดยตรง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ปริมาณความต้องการบุคลากรทางด้านนี้ มีมากกว่าปริมาณการผลิต จึงทำให้เกิดการ ขาดแคลน ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ก็ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน ทางด้านคอมพิวเตอร์ ที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์โดยตรงเช่นกัน ซึ่ง

อุทัย ทุตริยะโพธิ (2532 : 3) ระบุว่า จากสาเหตุนี้ทำให้ต้องแก้ปัญหาโดยการให้
บรรณารักษ์ได้มีโอกาสศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เพื่อสามารถปฏิบัติงานทางด้าน
คอมพิวเตอร์ได้

ขณะเดียวกัน เมื่อเทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้น โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ใน
ประเทศไทยที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท 4 แห่ง ได้ปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มวิชาที่เกี่ยวกับ
กับการใช้ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก
(Picache, 1983 : 44) และเพื่อเป็นการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ
วางแผนและการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อการจัดการและบริการสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนหลักสูตรหลังปริญญาโท คือ
หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ขึ้น ในปี พ.ศ.
2531 (นงลักษณ์ วัฒนายกิจ, 2532 : 6)

การพัฒนาให้บรรณารักษ์มีความรู้และความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ เป็น
การแก้ปัญหาคาขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในระดับหนึ่งเท่านั้น
ทั้งนี้เพราะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในภาครัฐได้ร่วมมือกันสร้างเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ในสวนกลาง (THAILINET(M)) และส่วนภูมิภาค (PULINET) ขึ้น ซึ่งมีโครงการที่จะจัดหา
คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่สำหรับงานห้องสมุดโดยไม่ต้องพึ่งพาสถานักคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย
และห้องสมุดหลายแห่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาเลือกซื้อซอฟต์แวร์ ที่เป็นระบบบูรณาการ
สำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องวางแผนและเตรียมการ
เพื่อรองรับปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ดูแล
ระบบ และพัฒนาโปรแกรม ตลอดจนช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำหน้าที่บำรุงรักษาเครื่องและ
อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เนื่องด้วย บุคลากร เป็นส่วนประกอบสำคัญของการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ ดังนั้น นอกเหนือจากการเลือกฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องมีการเตรียมการวางแผนในเรื่องบุคลากรที่จะปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไว้ด้วย เพื่อให้การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในห้องสมุดประสบความสำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายที่วางไว้

ปัจจุบัน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนางานห้องสมุดให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงควรที่จะได้มีการศึกษาในเรื่องการวางแผนบุคลากรให้เป็นที่ประจักษ์ชัด ถึงความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และวิธีการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้ง ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการวางแผนบุคลากร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา

1. ความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้แก่
  - 1.1 คุณสมบัติของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
    - วุฒิ/ระดับการศึกษา
    - ประสบการณ์การปฏิบัติงานทางด้านคอมพิวเตอร์
  - 1.2 จำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
3. วิธีการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การทำงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
2. งบประมาณ นายบายของผู้บริหารห้องสมุด และประเภทงานที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
3. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยวิธีการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและการวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนบุคลากรทางด้านนี้ ตลอดจน การกำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรทางด้านนี้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุด 45 คน ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าห้องสมุด หรือผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบสูงสุด ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยเลือกเฉพาะที่เป็นห้องสมุดกลาง หรือห้องสมุดวิทยาเขตที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนห้องสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาเป็น จำนวนห้องสมุด 45 แห่ง ดังนี้ คือ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 20 แห่ง

1. สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
7. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
8. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
9. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
10. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
11. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
12. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
14. สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
15. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
16. กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
17. สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
18. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
19. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
20. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535)

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน 25 แห่ง

1. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (เกริก)
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยพายัพ
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์
6. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
7. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสยาม
8. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
9. สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต
10. หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
11. ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
12. ห้องสมุด วิทยาลัยคริสเตียน
13. ห้องสมุด วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์
14. สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
15. ห้องสมุด วิทยาลัยเซนต์จอห์น
16. ห้องสมุด วิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร
17. ห้องสมุด วิทยาลัยมิชชั่น
18. ห้องสมุด วิทยาลัยวงษ์สวัสดิกุล
19. ห้องสมุด วิทยาลัยภาคกลาง
20. ห้องสมุด วิทยาลัยมหานคร
21. ห้องสมุด วิทยาลัยโยนก
22. ห้องสมุด วิทยาลัยศรีโสภณ

23. ห้องสมุด วิทยาลัยสยามบัณฑิต
24. ห้องสมุด วิทยาลัยแสงธรรม
25. หอสมุดกลาง วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2533.)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และวรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. กำหนดประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 45 แห่ง
3. สืบหาเบื้องต้นเกี่ยวกับตำแหน่งงานของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ ชื่อตำแหน่ง คุณสมบัติ (ระดับวุฒิ/การศึกษา/ประสบการณ์) โดยการสืบหาเบื้องต้นนี้ จะสร้างแบบสำรวจและส่งให้ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยเป็นผู้ตอบ ข้อมูลที่ได้จากการสืบหาเบื้องต้นนี้จะนำมาใช้สร้างเครื่องมือในการวิจัยต่อไป
4. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
5. ทดสอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ กับผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 9 คน เพื่อนำผลมาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์
6. เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการแจกแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปยังผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 45 คน โดยการนำไปแจกด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และขอสัมภาษณ์พร้อมทั้งเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมและติดตามแบบสอบถามเป็นเวลา 3 เดือน

7. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่
8. นำเสนอข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วในรูปตาราง และ คำบรรยายประกอบ ตาราง
9. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารห้องสมุดในการวางแผนบุคลากรให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของห้องสมุด
2. เป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตทางด้านบรรณารักษศาสตร์ให้ตรงกับความ ต้องการในการปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการในการปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย พบว่าได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ต่อไปนี้ คือ บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ นักวิเคราะห์ระบบงานคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา นักวิชาการศึกษา นักวิชาการเงินและบัญชี นักสถิติ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ธุรการ ช่างอิเล็กทรอนิกส์